

Tiltaksstrategi - SMIL og økonomiske virkemidler

Saksbehandler: Nils Erik Pedersen

Saksnr. 20/01475-3

Behandlingsrekkefølge

Møtedato 26.05.2020

Hovedutvalg for næring og miljø

Rådmannens innstilling:

Landbrukskontorets forslag til strategier for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, og tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket godkjennes.

Ås, 18.05.2020

Trine Christensen
Rådmann

Nils Erik Pedersen
Kommunalsjef
Teknikk, samfunn og kultur

Avgjørelsesmyndighet:

Hovedutvalg for næring og miljø

Behandlingsrekkefølge:

Hovedutvalg for næring og miljø

Vedlegg:

1. Tiltaksstrategi SMIL og NMSK 2020-2023

Ås kommune

Saksutredning:

Miljøvirkemidler i jordbruket og nærings- og miljøvirkemidler i skogbruket omfatter ordninger som forvaltes både på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå.

Kommunen forvalter ordningene «Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL) og «Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket» (NMSK). Tildeling til disse ordningene gis til kommunene av Fylkesmannen. Bruken av midlene reguleres av forskrifter.

Det skal fastsettes overordnede retningslinjer (tiltaksstrategier) for prioritering av søknader om tilskudd etter disse forskriftene. Retningslinjene skal utarbeides i dialog med Fylkesmannen og næringsorganisasjonene i jordbruket og skogbruket lokalt. Det ble sist utarbeidet tiltaksstrategi for Follo-kommunene Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden og Oppegård for perioden 2015 til 2019. Retningslinjer med veiledning til søkerne og detaljer om tiltaksområdene blir fornyet hvert år i samråd med næringsorganisasjonene. For skogvirkemidlene er det laget felles strategier for de fleste kommunene i Akershus etter 2017.

Fakta i saken:

Jordbruk

I regionalt miljøprogram for Oslo og Viken 2019-2022 (RMP) gir Fylkesmannen overordnede føringer for forvaltning av SMIL-midlene. Det slås fast at de 4-årige tiltaksstrategiene skal ses i sammenheng med RMP. SMIL-tilskudd innvilget av kommunen kan følges opp av årlige tilskudd til skjøtsel og vedlikehold fra RMP. Føringer for prioriteringer i de kommunale tiltaksstrategiene for bruk av SMIL-midler:

- De kommunale tiltaksstrategiene skal prioritere tilskudd til områder med de største miljøutfordringene.
- I henhold til jordbruksavtalen skal hydrotekniske tiltak prioriteres i leirjordsområdene. Det kan i tillegg komme føringer i jordbruksavtalen knyttet til prioritering av både klima, miljø og kulturlandskapstiltak.

Formålet med SMIL-tilskuddene er i henhold til forskriften å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap, og redusere forurensningen fra jordbruket utover det som kan forventes ved vanlig jordbruksdrift. Forskriften gjelder for prosjekter og tiltak på landbrukseiendommer. Tilskudd kan innvilges til foretak der det foregår en tilskuddsberettiget produksjon på landbrukseiendommen.

Erosjon og avrenning fra jordbruksarealene er den største miljøutfordringen for jordbruket i Follo. Jorda i Follo er opprinnelig havbunn og strandavsetninger. Jorda drives vesentlig som åpen åker i kornproduksjon og er til dels erosjonsutsatt. Follo har et rikt og variert kulturlandskap med til dels stort og variert naturmangfold og kulturminner som det er viktig å ta vare på. I den senere tid er det mye fokus på klima og utslipp av klimagasser. I Follo er utslipp av lystgass fra dyrka jord den største kilden. Drenering er et godt tiltak for å redusere utslipp av lystgass fra jord. Det er en egen tilskuddsordning for drenering av dyrka jord.

Viktige miljømål for landbruket i Follo-kommunene:

- Ta vare på matjorda
- Bedre vannkvalitet i vann og vassdrag

Ås kommune

- Redusere utslipp av klimagasser fra jordbruket
- Bevare viktige områder for naturmangfold
- Opprettholde kulturlandskapsverdiene
- Ta vare på viktige kulturminner

Strategier for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (forslag):

- Follo landbrukskontor forvalter SMIL-midlene som tildeles kommunene Vestby, Nordre Follo, ÅS, Frogn og Nesodden under ett.
- Tilskudd prioriteres til områder med de største miljøutfordringene.
- Tiltak mot erosjon og avrenning fra jordbruksarealer prioriteres høyest.
- Tiltak for reduksjon av klimagassutslipp fra husdyrbruk prioriteres på linje med forurensningstiltak
- Deretter prioriteres tiltak for naturmangfold foran kulturlandskap og skjøtsel av kulturminner
- I områder med mindre utfordringer knyttet til avrenning og erosjon, spesielt Nordre Frogn og Nesodden skal tiltak for naturmangfold og kulturlandskapstiltak prioriteres
- Klimatiltak kan prioriteres i tråd med eventuelle føringer i jordbruksavtalen.
- Mer detaljerte retningslinjer for bruk av midlene gjennomgås årlig i samråd med lokale faglag i landbruket.

Skogbruk

Fylkesmannen gir en del overordnede føringer, blant annet gjennom handlingsplan for skogbruk i Oslo og Viken. Formålet for NMSK-tilskudd er ifølge forskriften å stimulere til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skog blir ivaretatt og videreutviklet. Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog.

Det kan gis tilskudd til skogkultur, herunder ungskogpleie og andre kvalitetsfremmende tiltak. Tilskudd til veibygging og tilskudd til miljøtiltak i skog omfattes også av forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. De største utfordringene for skogbruket i Follo er at det plantes for lite ny skog etter hogst og at ungskogen pleies i for liten grad. Bevaring av naturmangfold og dialog med brukere av skog til rekreasjon og friluftsliv er andre viktige utfordringer for skogbruket i Follo.

Viktige mål for Follo-kommunene når det gjelder skogbruk:

- Skogen i Follo skal produsere trevirke av god kvalitet
- Foryngelse av skog etter hogst skal sikres med økt skogkultur, spesielt med mer planting og ungskogpleie
- Naturmangfoldet i skogen skal ivaretas ved god informasjon og skogbrukets egne miljøstandarder.

Ås kommune

- Bruken av skogen til friluftsliv og rekreasjon skal sikres ved samarbeid om tilrettelegging og vedlikehold av stier og løyper. Skogbrukets miljøstandarder skal ligge til grunn for rydding etter hogster.

Strategier for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skog i Follo (forslag):

- Follo landbrukskontor forvalter NMSK-midlene som tildeles kommunene Vestby, Nordre Follo, Ås, Frogn og Nesodden under ett.
- NMSK-midlene prioriteres til skogkultur - 1) ungskogpleie, 2) suppleringsplanting og 3) markberedning.
- Tildelte midler til veibygging prioriteres til oppgradering av eksisterende skogsbilveier og tiltak som medfører økt trafikksikkerhet.
- Tilskudd til miljøtiltak i skog prioriteres med nasjonale midler.
- Mer detaljerte retningslinjer for bruk av midlene gjennomgås årlig i samråd med lokale faglag i landbruket.

Vurdering:

Rådmannen viser til det vedlagte dokumentet som beskriver de økonomiske virkemidlene som gjelder for landbruket. Virkemidlene som kommunene knytter egne strategier til er ordningene «Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket» og «tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket». Disse ordningene reguleres av nasjonale forskrifter, retningslinjer gitt i rundskriv fra Landbruksdirektoratet og føringer fra Fylkesmannen gjennom «Regionalt miljøprogram for jordbruket i Oslo og Viken». Muligheten for kommunen til fritt å disponere midlene er dermed begrenset. På denne bakgrunn vil rådmannen anbefale lokale strategier for ordningene. Utfordringene for landbruket i Follo er forholdsvis like på tvers av kommunegrensene. Det er derfor naturlig at kommunene med felles landbrukskontor har felles strategier for disse ordningene.

Økonomiske konsekvenser:

Det er ingen økonomiske konsekvenser for kommunen knyttet til saken. For landbruket i Follo vil strategiene bidra til at tilskudd prioriteres til områder og eiendommer med de største miljøutfordringene.

Alternativer:

Føringene for forvaltningen av disse ordningene er klare. Utfordringene for landbruket i Follo, jord og skog, er synliggjort i dokumentet. Rådmannen har derfor valgt å ikke legge fram alternative strategier.

Konklusjon med begrunnelse:

Landbrukskontorets forslag til strategier for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, og tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket i Follo godkjennes. Strategiene støtter opp om viktige miljømål for landbruket i Follo og møter utfordringene for landbruket som beskrevet i vedlagte dokument på en god måte.

Ås kommune

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart